

Sayın Velimiz,

Eylül ayının en güzel yanlarından biri, okula yeni başlayan çocuklardır. Biraz boylarından, biraz da ürkekliklerinden onların okula yeni başlayan öğrenciler olduklarını tahmin etmek çok da zor değil. Okula gidecek olmanın getirdiği heyecan, anne babaları da sarsa, heyecanın en büyüğü hiç şüphesiz ilk kez okula giden çocuklarındır.

Bu başlangıç; yeni bir ortama girmek, hiç alışık olmadığımız bir okul forması giymek gibi durumlar içerir. Yani hiç de kolay bir başlangıç değil. Öte yandan heyecan doludur; çocukların çoğu okula gitmeyi ipe çeker, özellikle de abla veya abileri okula gidiyorsa...

Okula yeni başlayan çocuklar beklentilerle karşılaşır. Birçok anne baba, çocuklarının okula uyum sağlaması yanında bir an önce okuma yazmayı öğrenmesini ister, bekler. Okuma ve yazma, çoğu zaman okula başlayan çocukların ilk başarısı olarak algılanır.

Yetişkinler anımsayacaklardır; sınıfta okumaya başlayanların omuzlarına kurdele takılır ve çocuklar okumayı sökmek için yarışır. İlk söken öğrencilere hediyeler verilir. Ancak bunun yarardan çok zarar verdiği anlaşıldı.

Çocuklar belirli bir yaşa geldiklerinde okula başlasalar da, her çocuğun gelişim düzeyi birbirinden farklıdır. Bu yaş döneminde, 1-2 ay büyük veya küçük olmak bile önemli bir fark yaratabilir. Bu nedenle her çocuğun kendine özgü bir hızla geliştiği / öğrendiği artık kabul edilmektedir.

Günümüzde okuma yazmayı ve temel matematik bilgisini öğrenme 1. sınıfta tüm yılı kapsar. Yani öğrencilere okuma yazmayı öğrenmek için tam bir sene zaman tanınır.

Çocuklar okulda neler yaşar?

Her çocuk için yeni bir ortama girmek zorlayıcı olabilir. Çocukların okula başladıklarında neden zorlanabildiklerini anlamak için aslında duruma biraz da çocukça bakabilmek gerekir.

Aynı yerde 40 dakika oturma, dikkatini toplama ve dersi takip etme, tuvaletini bu süre içinde tutma, teneffüste tuvalette sıra bekleme, teneffüs-ders dengesini ayarlama gibi birçok yeni durumla nasıl baş edileceğini çabucak öğrenmek, bir çocuk için hiç de kolay değil.

Okulun yeni bir yaşam alanı olarak çocuklara zor gelmesi gayet doğaldır. Okul, birçok yeni davranış gerektirir. Çocukların oturduğu yerden kalkıp dışarı çıkarken, koridorda yürürken veya koşarken bile dikkatli olması gereklidir.

Bir diğer zor yanı, çocuğun alışık olduğu diğer etkinliklerden farklı olarak yeni bir davranışı öğrenmesi ve devam ettirmesi gerekmektedir. Bugünkü dersi yarına bağlamak, okuldan sonra alıştırmalar yapmak (örneğin ödev yapmak) ve ertesi gün okula yine hazır olmak gibi. Bu etkinlikler, tek başına ve çoğu zaman eğlenmeden yapılmak durumundadır. Bu nedenle dünyanın her yerinde çocuklar, en önemli uğraşları olan oyundan derse geçişte zorlanırlar. Bir diğer deyişle okula başlama, oyun çağından okul çağına geçmek demektir. Oysa oyun oynamak çocuk için hâlâ çok önemlidir. Tam da bu nedenle, oyun çocuğundan okul çocuğu olmaya geçiş ani olursa, çocuklar okulda sıkılır ve okulu sevmez.

Okul yaşamına geçişte bazen karın ağrıları gibi sıkıntılar görülür. Bu ağrılar çoğu zaman endişelenmekle ilişkilidir. Çocuğun endişesinin altından ise ya okul odaklı ya da ev odaklı bir durum çıkar. Örneğin, henüz anneden ayrılmaya hazır olmamanın getirdiği anneyi özleme, arkada küçük kardeşi anneye baş başa bırakmış olmanın huzursuzluğu, ona emek vermiş anneannenin veya dedenin hastalığına dönük kaygılar, çocuğu zorluyor olabilir.

Evi okula uygun hale getirmek

Çocuklar, 1. sınıfa başladıklarında, zamanı kullanmayı ve zaman planlanması yapmayı öğrenmek durumunda kalırlar ve bu konuda onlara destek olunması gerekir. Okuldaki yaşam, saatlere bağlı ve oldukça düzenlidir. Çocuklar bu düzene ağır ağır alışırlar. Okulda hep aynı saatte yemek yiyen çocuklar, kısa bir süre sonra o saat geldiğinde acıkmaya başlarlar. Çocukların bu değişikliklere alışabilmesi için evde de birtakım düzenlemeler yapmak gerekir.

Bu düzenlemeler özellikle zamanın kullanımına ilişkindir. Okuldan geliş saati belli olan çocuk, eve girdiğinde uyuyana dek sahip olduğu serbest zamanı dengeli kullanmakta zorlanır. Okulda başkaları tarafından düzenlenen zaman, evde birden sınırsız bir kaynağa dönüşürse çocuklar bocalarlar. Bu nedenle çocuklar, zamanlarını planlamada bir yetişkinin desteğine ihtiyaç duyar.

Yetişkinlerin, zamanı kullanma konusunda çocuklara destek olurken hem yaşa uygun hem de abartısız davranmaları gerekir. Örneğin, okuldan gelen bir çocuğun dinlenmek, rahatlamak ve birşeyler yemek istemesi doğaldır. Okul sonrası bir süre oyun oynayabilmek ya da birkaç tane çizgi film izleyebilmek ertesi güne hazırlık amacı ile engellenirse, çocuklar okuldan soğuyabilir. Alıştırma veya ödevde geçiş yumuşak olmalıdır. 1. sınıfa giden çocukların dikkat süresinin kısa olduğu düşünülecek olursa, ödev yaparken 15 dakika masa başında çalışıp 5 dakika ara vermesi, verimli ve sıkılmadan çalışmasını sağlayacaktır. Çocuğun ödevlerini kendi başına yapması, gerek duyduğunda yardım istemesi ve ödev bittikten sonra anne ya da babanın çocukla birlikte ödevi kontrol etmesi, hem öğrenmeyi destekler, hem de anne baba ve çocuk ilişkisinin güçlü kalmasını sağlar.

Yetişkinlerin uyku zamanı konusunda çocuklara özellikle yardımcı olmaları gerekir. Evde birlikte televizyon izleniyorsa, çocuklar anne babalarıyla birlikte geç saatlere dek televizyon izlemek isteyebilirler. Çocukların sabah uyanabilmeleri için geç yatmaması önemlidir. Anne babaların, 1. sınıfa giden çocuklarının en az 9 saatlik uyku alacak şekilde, her akşam belirli bir saatte yatmasına özen göstermeleri gerekir.

Okuma isteği evde güçlenir

Araştırmalar, çocukların gerek okula hazır olmalarında, gerekse okuma yazmalarının gelişiminde çocuğun çevresindeki yetişkinlerin oldukça önemli bir rolü olduğunu göstermektedir. Yetişkinlerin oluşturacağı ortamlar, çocuğun okuma yazmaya yönelik beceri kazanmasını önemli derecede etkilemektedir. Çocuğun kitap okumasını teşvik etmek, okuduğu kitaplara ilgi göstermek ve eğer isterse anlattığı kitabı dinlemek hiç de zor değildir ve istenirse keyfe dönüşebilir. Paylaşılan bu keyif, ilerideki güçlü okuma ilgisinin temellerini oluşturur.

Evde kitap okumak, televizyonun açık olmadığı veya başka dikkat çekici etkinliklerden uzak bir ortamda gerçekleşmelidir. Çocuğa kitap okumak için ayrılan bir yarım saat, çocuğun okumayı ve kitapları sevmesi için çok önemli bir adım olduğu gibi, anne babanın çocukları ile keyifli zaman geçirebilmesi için de çok uygun bir araçtır.

Son söz...

Çocuğunuzun yeni başlayan okul macerasında, onların heyecanına ortak olup eğitimi için bizlerle yaptığınız işbirliği, gösterdiğiniz ilgi ve harcadığınız emek için teşekkür ederiz.

